

ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКІ НАУКОВІ СТУДІЇ

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

**VIII Всеукраїнська
конференція здобувачів вищої освіти і молодих
учених**

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД
«ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО»

*Кафедра філософських і соціологічних студій та
соціокультурних практик*

Співорганізатори:

Південно-Українське відділення
Соціологічної асоціації України
Національний університет «Одеська політехніка»
Національний університет «Чернігівська політехніка»
Національний технічний університет
«Дніпровська політехніка»
Міжнародний університет

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

**VIII Всеукраїнська конференція здобувачів
вищої освіти і молодих учених
«ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКІ
НАУКОВІ СТУДІЇ»
(17-19 листопада 2025 року)**

Одеса, 2025

УДК 001.895:005.8(082)
ББК 60я431

*Рекомендовано до друку Вченою радою Університету Ушинського
протокол № 7 від 09 грудня 2025 року*

Південноукраїнські наукові студії: збірник матеріалів VIII Всеукраїнської конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених (Одеса, 17–19 листопада 2025 р.) / ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», кафедра філософських і соціологічних студій та соціокультурних практик; Південно-Українське відділення Соціологічної асоціації України, Нац. ун-т «Одеська політехніка», Нац. ун-т «Чернігівська політехніка», НТУ «Дніпровська політехніка», Міжнародний університет; відп. ред. та укладач: Петінова О. Б. Одеса: ПНПУ імені К. Д. Ушинського, 2025. 336 с.

Рецензенти:

кандидатка філософських наук, доцентка, доцентка кафедри філософії, історії та політології
Національного університету «Одеська політехніка» *Наталія РИБКА*

кандидатка політичних наук, доцентка, доцентка кафедри мистецтвознавства та загальногуманітарних дисциплін Міжнародного університету *Юлія МЕЛЬНИК*

У Збірнику матеріалів VIII Всеукраїнської конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених «Південноукраїнські наукові студії» представлено напрацювання учасників із різних регіонів України, об'єднаних спільною метою – осмислення сучасних наукових викликів та пошук інноваційних рішень у міждисциплінарному просторі. Конференція організована Державним закладом «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» за участю кафедри філософських і соціологічних студій та соціокультурних практик, у співпраці з Південно-Українським відділенням Соціологічної асоціації України та провідними університетами країни – ЗВО-партнерами.

Матеріали збірника охоплюють широке коло тем, що відповідають актуальним потребам сучасного суспільства й науки. Серед них: трансформації українського соціуму, культурні та історичні процеси в контексті суспільно-політичних змін, філологічні студії в умовах цифровізації, розвиток креативних індустрій, філософія бізнесу та етичні виміри інновацій, екологічна філософія й концепції сталого розвитку, сучасні підходи до філософії здоров'я, інновації в освіті, проблеми політики та суспільного розвитку, а також виклики, пов'язані з критичним мисленням і логічною культурою XXI століття.

Збірник відображає високий рівень наукових досліджень молодих учених, сприяє розвитку міжвузівської наукової співпраці та формує простір для конструктивного діалогу між представниками різних освітніх і наукових галузей. Матеріали конференції можуть бути корисними для дослідників, викладачів, здобувачів освіти, а також фахівців, що працюють у сфері соціальних, гуманітарних та освітніх наук.

Матеріали подано в авторській редакції. За зміст та достовірність наведених фактів, цитат і даних відповідальність несуть автори.

© ДЗ «ПНПУ імені К. Д. Ушинського», 2025

© Авторів матеріалів, 2025

Луба Діана КОЗАЦЬКІ РАДИ ЯК ФОРМА НАРОДНОЇ ДЕМОКРАТІЇ ТА ІНСТРУМЕНТ ПОЛІТИЧНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ.....	113
Майстерюк Вікторія КВІТИ ЗАМІСТЬ КУЛЬ: ІСТОРІЯ РУХУ «ХІПІ».....	117
Вєнц Ірина ДУХОВНА КУЛЬТУРА ЯК СПОСІБ САМОРЕАЛІЗАЦІЇ ЛЮДИНИ (НА ПРИКЛАДІ УКРАЇНИ).....	119
Юн Катерина КИЇВСЬКА РУСЬ ТА МІЖНАРОДНІ ШЛЮБИ.....	122
Єфтені Ксенія РОЛЬ КНЯГИНИ ОЛЬГИ В ПОЛІТИЦІ КИЇВСЬКОЇ РУСІ.....	125
Коба Олег БЕЗПЕКА МОРСЬКИХ ПЕРЕВЕЗЕНЬ: ІСТОРІЯ НАЙБІЛЬШИХ КАТАСТРОФ (НА ОСНОВІ РЕАЛЬНИХ ФАКТІВ).....	128
Грабарь Кирило ВІД ВОГНЮ ДО СЛАВИ: ІСТОРІЯ ОДЕСЬКОГО ОПЕРНОГО ТЕАТРУ.	139
Шмалько Оксана РОЛЬ ДОСВІДУ У ПІЗНАННІ СВІТУ В ФІЛОСОФІЇ Ф.БЕКОНА (НА ОСНОВІ «НОВИЙ ОРГАНОН»).....	142
Батрун Іванна ПРОБЛЕМА СЕНСУ ЛЮДСЬКОГО ЖИТТЯ.....	147
Дандалі Анжеліка ПРИРОДНІ, СОЦІАЛЬНІ ТА ДУХОВНІ ВИМІРИ ЛЮДСЬКОГО ЖИТТЯ.....	148
Олту Олександра ІНТЕЛЕКТ, ВОЛЯ, ВІРА – ПРОЯВИ ЛЮДСЬКОЇ СУТНОСТІ.....	150
Робу Лія ПРОБЛЕМА ПОХОДЖЕННЯ ТА МІСЦЯ ЛЮДИНИ У СВІТІ	152

бути мирною, а революція — духовною. У часи, коли світ знову переживає війни й конфлікти, ідеї хіпі звучать напрочуд актуально: любов, свобода, людяність і єдність із природою залишаються універсальними цінностями, яких потребує кожне покоління. Саме тому рух хіпі став не лише історичним феноменом, а й символом віри у можливість іншого, кращого світу — світу без насильства, де панує мир і взаєморозуміння.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Скоропляс Т. Історія субкультури хіпі в Україні від моменту зародження до сучасності. *Молодий вчений*. 2019. №11. С. 18–23. <https://molodyivchenyi.ua/index.php/journal/article/view/2861>
2. Risch W. J. Soviet ‘Flower Children’: Hippies and the Youth Counterculture in 1970s L’viv. *Journal of Contemporary History*. 2005. Vol. 40(3). <https://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/0022009405054572>
3. Lutfi N. The Hippies’ Identity in the 1960s and Its Aftermath. *Rubikon: Journal of Transnational American Studies*. 2018. №5. С. 20–22. <https://jurnal.ugm.ac.id/rubikon/article/view/34240/0>
4. Bach D. R. The American Counterculture: A History of Hippies and Cultural Dissidents. *Journal of American History*. 2022. Vol. 109 (1). <https://kansaspress.ku.edu/9780700630103/>

ВЄНЦ ІРИНА

здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, факультет
іноземних мов, медіа та психології

Науковий керівник: **МЕЛЬНИК ЮЛІЯ**, кандидатка політичних наук,
доцентка кафедри мистецтвознавства та загальногуманітарних дисциплін
Міжнародний університет, м. Одеса, Україна

ДУХОВНА КУЛЬТУРА ЯК СПОСІБ САМОРЕАЛІЗАЦІЇ ЛЮДИНИ (НА ПРИКЛАДІ УКРАЇНИ)

Сучасна українська духовна культура справді виступає одним із ключових чинників самореалізації особистості, впливаючи на розвиток внутрішнього потенціалу і ціннісну орієнтацію (систему «подальшої» діяльності та сенсу життя). Наприклад, В.Слюсар зазначав, що система духовної культури суспільства зумовлює характер і спрямованість самореалізації особистості. Водночас її роль посилюється в умовах глобалізації, оскільки духовна культура стає однією з основ національної ідентичності. Так, наголошено, що «українська духовна культура є підґрунтям національної ідентичності» [1]. Духовна культура надає внутрішнім пошукам людини глибокого значення і водночас зв’язує її з історією власного народу,

що унеможливорює відчуженість індивіда від суспільства. Духовна культура в Україні розвивалась століттями під впливом релігійних, філософських та етнокультурних традицій. Вона проявляється у народних обрядах, музиці, літературі, мистецтві та інших культурних формах, що є носіями національних цінностей. При цьому духовна культура не зводиться лише до релігії: вона включає широкий спектр моральних, етичних, інтелектуальних і естетичних цінностей і становить базу формування ціннісних орієнтирів особистості. Як зазначає О. Шкіренко, «від інтересів, потреб, мотивів, ієрархії цінностей залежить вектор спрямованості діяльності людини» [2].

Відтак духовна культура допомагає людині осмислити власне місце у світі, знайти баланс між матеріальним і духовним та визначити життєві пріоритети – фактично задає сенсові орієнтири у житті. Духовна культура відіграє визначну роль у процесі самореалізації особистості. Самореалізація часто розуміється як цілеспрямований розвиток здібностей і внутрішньої сутності людини, спрямований на розкриття її «Я». О. Гудзенко-Александрук описує самореалізацію як «пошукову активність особистості, спрямовану на розкриття свого потенціалу, досягнення особистісних сенсів і цілей» [6]. У цьому контексті духовна культура сприяє формуванню моральної самосвідомості, етичних норм і критичного мислення – тобто спрямовує самореалізацію у гармонійне русло. Вона забезпечує людині усвідомлення цінностей емпатії, відповідальності та соціальної солідарності, необхідних для свідомого самовизначення. Сучасна Україна переживає особливий період, коли національна ідентичність і культурна пам'ять набувають вирішального значення для особистості. У час війни і соціальних потрясінь духовна культура виконує функцію психологічної підтримки: вона зміцнює відчуття єдності та солідарності громадян. Зокрема, встановлено, що духовна культура українців слугує своєрідним «консолідуючим чинником», на основі якого виникає усвідомлення приналежності до нації.

Народна творчість, релігійні та обрядові практики стають не тільки засобом збереження культурної спадщини, а й важливою «опорою» для особистості у скрутних обставинах, допомагаючи знаходити внутрішній спокій і сенс життя. Духовна культура формує систему цінностей, яка регулює поведінку людини та визначає її ставлення до себе, оточення і природи. Вона спонукає до самопізнання, самовдосконалення, розвитку духовної стійкості та соціальної відповідальності. Так, культура виховує в людині здатність співпереживати та глибоко осмислювати мистецтво і літературу: засвоєння художніх образів і символів через духовне осмислення формує світогляд і моральні орієнтири особистості.

Особлива роль у самореалізації належить освіті та культурно-просвітницькій діяльності. Українські навчальні заклади створюють середовище для розвитку духовних цінностей – вони проводять виставки, конференції, волонтерські проєкти, екскурсії до храмів та музеїв тощо.

Завдяки цій діяльності молодь має можливість через практичний досвід усвідомлювати власну культурну ідентичність, розвивати креативні здібності, критичне мислення і громадянську активність. Ідея культурної освіти активно підкреслюється дослідженнями: наприклад, підкреслюється, що духовна культура задає «ієрархію цінностей» і надає людям моральний зміст.

Інтеграція духовних цінностей у навчання через творчі та наукові практики сприяє гармонійному розвитку особистості. Дигіталізація української культури відкриває нові можливості саморозвитку. Онлайн-галереї, віртуальні музеї та цифрові архіви надають доступ до духовної та мистецької спадщини незалежно від місця проживання, що значно розширює горизонти освіти й самовираження. Сучасні автори відзначають, що цифрові технології стають «об'єктами цифрової культури»: саме вони можуть перетворюватися на нові платформи для збереження й популяризації культурної спадщини (вирішення національних проєктів з діджиталізації культурної спадщини, створення цифрових бібліотек і віртуальних музеїв). Це сприяє самоосвіті молоді, стимулює появу нових форм творчості (відеоарт, медіа-проєкти, NFT-колекції тощо) та дозволяє кожному долучитися до глобального культурного простору. Це формує в кожного почуття відповідальності перед майбутніми поколіннями та додає наснаги для реалізації власного потенціалу у суспільно значущих сферах життя. Зрештою, духовна культура сприяє формуванню моральної та етичної свідомості через мистецтво, літературу, релігійні практики та громадянські ініціативи. Вона розвиває в людині емпатію та відповідальність, виховує здатність до саморефлексії. Самореалізація в цьому контексті є цілісним процесом – поєднанням духовного збагачення, творчого розвитку і соціальної активності. Українські дослідники підкреслюють, що завдяки духовним цінностям особистість набуває «вичерпного прояву свого «Я» і водночас реалізовує власні можливості у гармонії з колективними цінностями суспільства. Таким чином, духовна культура України є багатовимірним феноменом, що об'єднує моральні, етичні, інтелектуальні та естетичні засади. Вона створює умови для розвитку особистості, формує світогляд і сприяє самопізнанню та духовному збагаченню. У сучасних соціальних і технологічних умовах духовна культура стає дієвим механізмом самореалізації, який допомагає людині гармонійно розвиватися, самовиражатися та активно долучатися до культурного життя України.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Слюсар В. М. Духовна культура суспільства як чинник самореалізації особистості. *Вісник ЖДУ ім. І. Франка*. Вип. 47, 2009. URL: https://www.researchgate.net/publication/38321022_Duhovna_kultura_suspilstva_ak_cinnik_samorealizacii_особистosti (дата звернення: 19.10.2025).

2. Шкіренко О. В. Духовна культура і цінності особистості як основа розвитку компетентнісної складової майбутнього професіонала. *Pedagogics, Psychology, Medical-Biological Problems of Physical Training and Sports*. 2013. № 8. С. 27–31. URL: https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/5828/1/2_Стаття_Шкіренко_Духовна_культура_і_цінності_особистості_як_основа_розвитку_компетентнісної_складової_майбутнього_професіонала.pdf (дата звернення: 19.10.2025).
3. Лопуга О. І. Духовна культура як фактор самореалізації особистості. *Матеріали III наук. читань пам'яті М. Верникова*. Одеса, 2023. URL: <https://dspace.onu.edu.ua/bitstreams/a5b6ebcd-5646-47a0-84ea-0c014be6a432/download> (дата звернення: 19.10.2025).
4. Українська національна ідентичність як важливий фактор сучасного культуротворчого процесу. *Інформаційний довідник НБУ ім. Ярослава Мудрого*, 2017. URL: https://nlu.org.ua/storage/files/Infocentr/Tematich_ogliadi/2017/Identychnisst.pdf (дата звернення: 19.10.2025).
5. Горбул Т. О. Діджиталізація культурної спадщини в Україні. *Культурологічний альманах*. 2023. № 4. С. 212–218. URL: <https://almanac.npu.kiev.ua/index.php/almanac/article/view/297> (дата звернення: 19.10.2025).
6. Гудзенко-Александрук О. Самореалізація як пошук та знаходження людиною Бога: виклики XXI ст. *Філософсько-Релігійна інтерпретація світу*. 2004. № 3–4. С. 96–108. URL: <https://www.religio.org.ua/index.php/religio/article/download/984/983> (дата звернення: 19.10.2025).

ЮН КАТЕРИНА

здобувачка передвищого рівня освіти, спеціальність 053 «Психологія»
Медичний фаховий коледж Міжнародного університету, м. Одеса, Україна
Науковий керівник: **МЕЛЬНИК ЮЛІЯ**, кандидатка політичних наук,
доцентка кафедри мистецтвознавства та загальногуманітарних дисциплін
Міжнародний університет, м. Одеса, Україна

КИЇВСЬКА РУСЬ ТА МІЖНАРОДНІ ШЛЮБИ

Шлюбна дипломатія – це явище, що передбачає шлюб між представниками династій, які правлять, щоб налагодити політичні відносини, закріпити союз, залагодити конфлікт або уникнути його [2]. Розвиток централізованої князівської влади та зовнішньополітичні виклики створили потребу у дипломатичних інструментах, серед яких шлюб – один з найефективніших. Від самого початку існування Русі династичні шлюби

Наукове видання

Південноукраїнські наукові студії: збірник матеріалів VIII Всеукраїнської конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених (Одеса, 17–19 листопада 2025 р.) / ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», кафедра філософських і соціологічних студій та соціокультурних практик; Південно-Українське відділення Соціологічної асоціації України, Нац. ун-т «Одеська політехніка», Нац. ун-т «Чернігівська політехніка», НТУ «Дніпровська політехніка», Міжнародний університет; відп. ред. та укладач: Петінова О. Б. Одеса: ПНПУ імені К. Д. Ушинського, 2025. 336 с.